

accountant

JULI 2014

Nieuwe oplossing voor pensioen in eigen beheer

In zijn zoektocht naar een oplossing voor de problemen met pensioen in eigen beheer, ziet staatssecretaris Eric Wiebes van Financiën een perspectiefrijke variant over het hoofd: een beschikbarepremieregeling in extern eigen beheer.

Corey Dekkers*

Pensioen in eigen beheer lijkt een hoofdpijndossier te worden voor het ministerie van Financiën. Ruim een halfjaar heeft staatssecretaris Wiebes nodig gehad om met een vervolg te komen op de door zijn voorganger Weekers geopperde 'oplossingsrichtingen' voor de problemen die zijn ontstaan door de verschillen tussen fiscale en commerciële waarderingsregels. Wiebes neemt in zijn in juni naar de Tweede Kamer gestuurde reactie weliswaar een paar stappen - hij wijst een aantal van Weekers suggesties af - maar spijkers met koppen worden er niet geslagen. Hij zegt toe de optie van een fiscale reserve in eigen beheer te zullen uitwerken en hij geeft anderzijds aan dat volgens hem de door meerdere brancheorganisaties geopperde beschikbarepremieregeling niet voor de hand ligt.

PENSIOEN IN EIGEN BEHEER WORDT HOOFDPIJNDOSSIER.

SCHATKIST

Wiebes heeft gelijk als hij schrijft dat de opties afvallen waarin een van de twee waarderingsystematieken absolute voorrang krijgt. Commerciële grondslagen laten prevaleren, zou de schatkist te veel pijn doen; afstempelen (door de aanspraken om te rekenen volgens fiscale regels) stuit op grote juridische bezwaren.

Dan blijft er voor de staatssecretaris maar één optie over: de fiscale reserve in eigen beheer. Hij vermeldt echter niet hoe deze regeling er inhoudelijk uit gaat zien. In de markt gaan

GEEN WINST? GEEN FISCALE RESERVERING VOOR PENSIOEN.

geluiden dat de dotatie 10 procent van de winst zou gaan bedragen. Onder winst wordt dan verstaan de winst van de onderneming zonder rekening te houden met het salaris van de dga.

ONDER WATER

Ook de contouren van een eventueel overgangsrecht worden door Wiebes nog niet geschetst. Onduidelijk is dus nog welk waarderingsstelsel gaat gelden voor de bestaande pensioenverplichting. Wel beschrijft hij dat als de fiscale waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken wordt omgezet in een fiscale reserve, veel bv's niet meer onder water zullen staan en daardoor weer dividend kunnen uitkeren. Daar is echter wel een wetwijziging voor nodig. Overigens moet daarbij de aantekening worden gemaakt dat als de fiscale waarde het uitgangspunt wordt bij het omzetten, dat dezelfde juridische bezwaren oplevert als bij de optie 'afstempelen'.

VEREENVOUDIGING

Staatssecretaris Wiebes heeft ook de mogelijkheid beoordeeld van de beschikbarepremieregeling in eigen beheer. Die optie is aangedragen door diverse brancheverenigingen. Wiebes schrijft te betwijfelen of die optie tot vereenvoudiging leidt - naast budgetneutraliteit een belangrijke eis voor hervorming van het

HOE WERKT DE FISCALE RESERVE?

Bij het systeem van de fiscale reserve binnen de bv kan de dga jaarlijks naar eigen inzicht een percentage van de winst doteren. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit percentage liggen tussen de 10 en 15 procent. Het grote voordeel van deze vermogensopbouw is dat de dotatie niet afhankelijk is van het salaris, maar van de winst, ervan uitgaand dat de winst meer bedraagt dan het salaris. Ook is de dotatie niet gebaseerd op actuariële factoren en dat leidt tot een betere spreiding van de lasten.

Voorbeeld

De winst bedraagt € 100.000. De dga is 45 jaar oud. Zijn inkomen bedraagt € 70.000. Hij heeft een eindloonregeling met een opbouwpercentage van 1,657 (2015). De AOW-franchise bedraagt € 21.000. De dotatie aan de fiscale reserve wordt in dit voorbeeld gesteld op 10 procent.

Een simpele rekensom laat zien dat de dotatie aan de fiscale reserve € 10.000 bedraagt. Zou de dotatie 15 procent bedragen dan ligt de dotatie op € 15.000. De actuariële koopsom voor het pensioen bedraagt slechts € 3.594, fors minder dan de dotatie aan de fiscale reserve. Stel dat het inkomen van € 70.000 en de winst van € 100.000 gelijk blijft, dan zal pas als dga 58 jaar oud is de fiscale actuariële pensioenkoopsom meer bedragen dan de dotatie aan de fiscale reserve. Bij een gelijkblijvend scenario zal de fiscale reserve op pensioendatum € 220.000 bedragen. De pensioenverplichting bedraagt dan € 189.381. In de tabel is het verloop van de eerste dertien jaar weergegeven.

Tabel Overzicht dotatie pensioenverplichting versus fiscale reserve

Leeftijd	Pensioenverplichting		Fiscale reserve	
	dotatie	cumulatief	dotatie	cumulatief
45	3.594	3.594	10.000	10.000
46	3.898	7.492	10.000	20.000
47	4.223	11.715	10.000	30.000
48	4.573	16.289	10.000	40.000
49	4.950	21.238	10.000	50.000
50	5.355	26.593	10.000	60.000
51	5.792	32.386	10.000	70.000
52	6.264	38.650	10.000	80.000
53	6.776	45.426	10.000	90.000
54	7.330	52.756	10.000	100.000
55	7.931	60.687	10.000	110.000
56	8.587	69.274	10.000	120.000
57	9.303	78.577	10.000	130.000
58	10.087	88.664	10.000	140.000

Kijk op www.pensioennavigator.nl voor meer voorbeelden.

De dotatie aan de fiscale reserve is bij aanvang dus veel hoger dan bij een pensioen en dat is een groot voordeel ten opzichte van het huidige systeem van pensioenopbouw in eigen beheer. Zeker nu het pensioengevend salaris gemaximeerd wordt op € 100.000. De fiscale reserve heeft nog een ander voordeel. Omdat die niet geoormerkt is als pensioen, is het probleem bij echtscheiding opgelost. Er is geen verschil meer tussen de fiscale en commerciële waarde en de reserve niet onder de Wet Verevening pensioenen bij Scheiding.

Nadelen

Aan het vormen van een fiscale reserve kleef ook een aantal nadelen. Zo moet de reserve gevormd te worden in de materiële onderneming, waarmee de oudedagvoorziening onderdeel wordt van het risicodragend ondernemingsvermogen. Daarnaast kan alleen gedoteerd worden aan de fiscale reserve als de vennootschap winst heeft behaald. Hoewel het gaat om de winst voor aftrek van het salaris van de dga, is het nog onduidelijk of de winst uit deelnemingen meetellen bij het bepalen van de hoogte van de dotatie. Ook kan de fiscale reserve niet worden opgerent; hij is aan inflatie onderhevig. Een ander nadeel is dat er verschillen kunnen ontstaan tussen dga's met en zonder partner.

pensioen in eigen beheer. In ieder geval is hij geen voorstander van een beschikbarepremieregeling waar de inleg met een vast percentage wordt opgerent. Kort gezegd komt het erop neer dat een beschikbare premie mogelijk is zolang de premie wordt ingelegd op een door de pensioenuitvoerder afzonderlijk geadmistreerde beleggingsrekening. Wiebes betoogt dat alleen zo het behaalde rendement op de ingelegde premies inzichtelijk is. In het andere geval zou niet duidelijk zijn in welke middelen de premies zijn belegd. Gevolg is echter dat beleggen binnen de eigen onderneming niet mogelijk zou zijn. En dat is juist een van de redenen waarom pensioenopbouw in eigen beheer zo populair is.

INTERN/EXTERN

Dit standpunt is zonder meer te billijken. Wiebes bespreekt echter alleen de problemen en mogelijke oplossingen van pensioenopbouw in intern eigen beheer. Niet die van extern eigen beheer. En laat nu juist daarin een oplossing schuilen voor de gesignaleerde knelpunten van pensioenopbouw in eigen beheer.

Bij een beschikbarepremieregeling in extern eigen beheer - de fiscale eenheid wordt voor het gemak buiten beschouwing gelaten - stort de werkgever periodiek de toegezegde premie in een aparte pensioen-bv. De pensioen-bv heeft de vrijheid het geld te beleggen in aandelen, obligaties en in de werkgever-bv. Dit is mogelijk omdat de dga niet onder de Pensioenwet valt. Beleggen binnen de werkgever-bv en ook uitlenen van geld behoort dus tot de mogelijkheden. In de pensioenbrief wordt dan vastgelegd dat de verschuldigde interest, onder inhouding van kosten, wordt bijgeschreven op de ingelegde premies.

Het uitlenen van de ingelegde premies aan de werkgever-bv, tegen een zakelijke vergoeding, heeft de volgende gevolgen:

- De pensioenpremies zijn aftrekbaar. Aftrekbeperkingen zijn niet aan de orde. Art 3.26 t/m 3.28 wet IB 2001 zijn niet van toepassing. Er wordt immers geen premie betaald voor toekomstige indexatielasten. Tevens zijn de premies bepaald met een rekenrente van 4 procent.
- De betaalde rente is onder voorwaarde aftrekbaar.

Voor de pensioen-bv betekent dit:

- Geen waarderingsproblemen van artikel 3.29 wet IB 2001 en artikel 8 lid 6 wet Vpb.
- De ontvangen rente is belast, maar valt weg tegen het oprenten van de pensioengelden.

HOE WERKT DE BESCHIKBARE PREMIEREGELING EXTERN EIGEN BEHEER?

In dit voorbeeld is de werkgever-bv is met zijn dga van 50 jaar een beschikbarepremieregeling overeengekomen. Het percentage bedraagt de komende vijf jaar 12 procent. De pensioengrondslag is € 50.000. De beschikbare premie is dan € 6.000 per jaar. De pensioenuitvoerder is een aparte pensioen-bv. Deze brengt voor het uitvoeren van het pensioen jaarlijks € 500 administratiekosten in rekening bij de werkgever-bv.

De werkgever-bv betaalt dan € 6.500 aan de pensioen-bv. De premie is volledig aftrekbaar. Artikel 3.26 tot en met 3.28 Wet IB 2001 leiden niet tot enige aftrekbeperking. In de beschikbare premie is immers geen bedrag aan toekomstige indexatielasten opgenomen.

De pensioen-bv ontvangt € 6.500. Na aftrek van de administratiekosten blijft er € 6.000 bruto over om te beleggen. De pensioen-bv rekent een 0,5 procent aan aankoopkosten en jaarlijks nog een 0,5 procent beheersvergoeding. Na inhouding van de aankoopkosten wordt € 5.970 belegd. Dit geld wordt vervolgens uitgeleend aan de werkgever-bv. Er wordt een zakelijke rente overeengekomen van 5 procent.

De ontvangen rente wordt jaarlijks bijgeschreven op ingelegde premies. Evenals het rendement weer behaald wordt op de ontvangen rente. De ontvangen rente heeft voor de pensioen-bv geen invloed op het resultaat, omdat deze wegvalt tegen de oprenting van de ingelegde premies. Uiteraard gaat het om het bijschrijven van de ontvangen rente na inhouding van de kosten.

Voor de werkgever-bv is de betaalde rente een last en komt daarmee in mindering op het resultaat.

NOG GEEN ZICHT OP OVERGANGS- RECHT VOOR PROBLEMEN VAN NÚ.

Een valkuil bij deze optie ontstaat als het uitgeleende geld wordt gebruikt om dividend uit te keren. Dat kan door de inspecteur worden beschouwd als de afkoop van pensioen of als verkapt dividend.

EEN LENING UIT DE EXTERNE PENSIOENPOT KAN ALTIJD.

NOOD

Staatssecretaris Wiebes zou er goed aan doen deze beschikbarepremieregeling extern eigen beheer in overweging te nemen als oplossing voor de problemen waarin het pensioen in eigen beheer verkeert. In deze vorm vervalt het verschil tussen fiscale en commerciële waarde en blijft pensioen ook echt pensioen. Daarbij is het afgezonderd van het ondernemersvermogen, maar mocht de financiële nood aan de man zijn, dan is de lening nabij.

Qua uitvoeringskosten is deze variant vergelijkbaar met de optie van een fiscale reserve. Wellicht is deze beschikbarepremieregeling administratief bewerkelijker, maar dat nadeel wordt ruimschoots gecompenseerd door de genoemde voordelen. Bovendien zullen administratie- en pensioenprogramma's dat euvel snel verhelpen.

Noot

* Corey Dekkers is senior pensioenspecialist bij Pensioennavigator BV.